

Ogólnopolska konferencja: Pionierzy krakowskiej afrykanistyki: Roman Stopa – sylwetka wybitnego afrykanisty w 120-tą rocznicę urodzin

Kraków, 13 maja 2015 r.

Organizatorzy: Jagiellońskie Centrum Badań Afrykanistycznych, Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Konferencja naukowa zorganizowana w 120-tą rocznicę urodzin profesora Romana Stopy odbyła się w najstarszym budynku Uniwersytetu Jagiellońskiego – Collegium Maius, w Sali im. Michała Bobrzyńskiego. Wydarzenie to stało się okazją do uroczystej inauguracji działalności Jagiellońskiego Centrum Badań Afrykanistycznych, powstałego w grudniu 2014 roku z inicjatywy dr hab., prof. UJ Roberta Kłosowicza jako międzywydziałowa jednostka badawcza Uniwersytetu Jagiellońskiego. Był to efekt wspólnego wysiłku Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych (Instytutu Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych) oraz Wydziału Historycznego (Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej). Od samego początku jedną z głównych idei przyświecających powstaniu Jagiellońskiego Centrum Badań Afrykanistycznych była chęć odświeżenia pamięci o tradycjach krakowskiej afrykanistyki oraz integracji środowiska krakowskich afrykanistów. Przypadająca w 2015 roku 120-ta rocznica urodzin i jednocześnie 20-ta rocznica śmierci wybitnego polskiego afrykanisty, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Romana Stopy, wydawała się ku temu idealną okazją.

Roman Stopa (1895–1995) – językoznawca i afrykanista, specjalista w zakresie języków mlaskowych, przez wiele lat wykładał na Uniwersytecie Jagiellońskim w obecnym Instytucie Orientalistyki (języki afrykańskie, m.in. suahili, hausa, ewe, języki Buszmenów i Hotentotów, oraz muzykologię porównawczą Afryki). W połowie lat trzydziestych XX wieku profesor Stopa przez prawie rok prowadził badania językoznawcze w Afryce Południowo-Zachodniej. W ciągu swojej długiej kariery uniwersyteckiej dał się poznać jako autor licznych prac naukowych i popularnonaukowych, w tym m.in.: *Studies in African languages: (essays on phonetics, semiotics and meaning)*, *The evolution of click sounds in some African languages*, *Powstanie mowy ludzkiej w oświetleniu antropologii i językoznawstwa*, *Teksty hotentockie (Hai-/omn i nama) = Hai/omn- und Namtexte*, *Mali ludzie z pustyni i puszczy*.

W założeniu organizatorów konferencja miała stanowić okazję nie tylko do przybliżenia dorobku naukowego profesora Stopy, ale także do głosu w dyskusji nad stanem obecnym oraz przyszłością polskiej afrykanistyki. Uroczystego otwarcia konferencji dokonali: Prorektor ds. dydaktyki UJ – prof. dr hab. Andrzej Mania; Kierownik Jagiellońskiego Centrum Badań Afrykanistycznych i zarazem Dyrektor Instytutu Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ – dr hab. Robert Kłosowicz, prof. UJ oraz Dyrektor Instytutu Orientalistyki UJ – prof. dr hab. Barbara Michalak-Pikulska. Pierwsza część konferencji poświęcona została w całości wspomnieniu o profesorze Romanie Stopie, zarówno w wymiarze naukowym, jak i nieco bardziej prywatnym. Głos zabrali: były student profesora Stopy – dr hab. Paweł Siwiec, prof. UJ z Instytutu Bliskiego i Dalekiego Wschodu Uniwersytetu Jagiellońskiego (*Profesor Roman Stopa – światowy ekspert od mlasków*), a także znający profesora Stopę z czasów uniwersyteckich prof. dr hab. Andrzej Pisowicz z Instytutu Orientalistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego (*Od łaciny i greki do buszmeńskich mlasków – wspomnienie o Profesorze Stopie*). Na koniec dorobek naukowy prof. Romana Stopy podsumował prof. dr hab. Arkadiusz Żukowski z Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (*Badania Romana Stopy na tle polskiej afrykanistyki*).

W części drugiej prelegenci skupili się na analizie dorobku językoznawczego i etnograficznego prof. Stopy. Dr Arkadiusz Płonka z Instytutu Orientalistyki UJ przedstawił *Kilka uwag na temat aparatu pojęciowo-terminologicznego Romana Stopy*, natomiast dr hab. Marcin Brocki z Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ wygłosił referat pt. *Hotentoci – uwagi etnologiczne Romana Stopy w świetle badań współczesnych*. W kolejnych wystąpieniach przybliżono tradycję krakowskiej i warszawskiej afrykanistyki (dr hab. Joanna Bar, Instytut Politologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie – *Tematyka afrykańska w badaniach profesorów Andrzeja Waligórskiego i Leszka Dziegła*; dr Hanna Rubinkowska-Anioł, Katedra Języków i Kultur Afryki Uniwersytetu Warszawskiego – *Afrykanistyka na Uniwersytecie Warszawskim – najważniejsze kierunki rozwoju*). Ostatni panel został poświęcony współczesnym problemom Afryki: kwestii emigracji Afrykanów do Europy (dr hab. Jacek Łapott, Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych, Uniwersytet Szczeciński – *Exodus Afrykanów do Europy. Zagrożenie czy wyzwanie badawcze?*); demokratyzacji państw afrykańskich (dr hab. Krzysztof Trzeciński, prof. PAN, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN – *Czy po wyborach w 2015 r. nastąpił postęp w demokratyzacji Nigerii?*) oraz ewolucji ich systemów politycznych (dr Łukasz Jakubiak, Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ – *Ewolucja senegalskiego systemu partyjnego po 1960 roku*).

Konferencja *Pionierzy krakowskiej afrykanistyki: Roman Stopa – sylwetka wybitnego afrykanisty w 120-tą rocznicę urodzin* spełniła swoją rolę, gdyż nie tylko

przypomniała sylwetkę polskiego badacza, ale również pobudziła do szerszej dyskusji nad dorobkiem, aktualną sytuacją oraz perspektywami polskiej afrykanistyki. Warto byłoby kontynuować tego typu spotkania naukowe w przyszłości.

Joanna Mormul